

PROGRAM PRIORYTETOWY

Tytuł programu:

1.20 Współfinansowanie projektów realizowanych w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS).

Część 5) Źródła wysokosprawnej kogeneracji

1. Cel programu

Celem programu jest wspieranie rozwoju skojarzonej produkcji energii elektrycznej i ciepła w procesie wysokosprawnej kogeneracji (w tym także energii elektrycznej, ciepła i chłodu w procesie trigeneracji), oraz magazynów energii cieplnej/elektrycznej przyczyniających się do integracji energii z OZE.

Program priorytetowy zakłada realizację celu Programu Operacyjnego FEnIKS, jakim jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego.

Program wpisuje się w cel szczegółowy EFRR/FS.CP2.I - Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych.

2. Wskaźnik osiągnięcia celu

Stopień realizacji celu programu mierzony jest za pomocą wskaźnika osiągnięcia celu pn.:

- 1) Liczba jednostek wysokosprawnej kogeneracji – planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu wynosi co najmniej 34 szt.
- 2) Szacowana emisja gazów cieplarnianych - planowana wartość wskaźnika osiągnięcia celu przewiduje zmniejszenie emisji CO₂ z roku bazowego w wysokości 1 000 000 tony ekwiwalentu CO₂/rok do emisji w roku docelowym 2030 do 235 000 tony ekwiwalentu CO₂/rok, tj. zmniejszenie emisji j o 765 000 tony ekwiwalentu CO₂/rok

3. Budżet

Finansowanie przedsięwzięć w ramach przedmiotowego programu priorytetowego przewidziane jest z wykorzystaniem instrumentu finansowego w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz.U. z 2022 r. poz. 1079, z późn. zm.), tj. ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Programu Operacyjnego Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 oraz ze środków krajowych NFOŚiGW.

Budżet na realizację celu programu priorytetowego dla zwrotnych oraz bezzwrotnych form dofinansowania wynosi do 1 314 288 105,00 zł, tj.:

- 1) **1 047 619 048,00 zł** ze środków unijnych, tj. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), w tym:
Środki zwrotne: 534 285 715,00 zł
Środki bezzwrotne: 513 333 333,00 zł
- 2) **266 669 057,00 zł** ze środków krajowych NFOŚiGW, w tym:
środki zwrotne: 266 669 057,00 zł

4. Okres wdrażania

Program realizowany będzie w latach **2025 - 2029**, przy czym:

- 1) zobowiązania (rozumiane jako podpisywanie umów) podejmowane będą do **29.06.2029 r.**,
- 2) środki wydatkowane będą do **31.12.2029 r.**

5. Terminy i sposób składania wniosków

Nabór wniosków odbywa się w trybie **konkurencyjnym**.

Terminy, sposób składania i rozpatrywania wniosków określone zostaną odpowiednio w ogłoszeniu o naborze lub w regulaminie naboru, które zamieszczane będą na stronie internetowej NFOŚiGW.

6. Koszty kwalifikowane

- 1) Okres kwalifikowalności kosztów od 01.01.2021 r. do 29.06.2029 r., w którym to poniesione koszty mogą być uznane za kwalifikowane;
- 2) Koszty kwalifikowane - zgodnie z „Wytycznymi w zakresie kosztów kwalifikowanych”, z zastrzeżeniem, że:
 - a) koszty związane z przygotowaniem przedsięwzięcia kwalifikuje się do wysokości nieprzekraczającej 10% sumy kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia,
 - b) koszty związane z zarządzaniem przedsięwzięciem kwalifikuje się do wysokości nieprzekraczającej 7% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia,
 - c) koszty nabycia nieruchomości kwalifikuje się do wysokości nieprzekraczającej 10% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia,
 - d) dopuszcza się ponoszenie kosztów związanych z działaniami edukacyjnymi w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz/albo na współpracę, w tym wymianę wiedzy i doświadczeń oraz konsultacje, z partnerami z innych Państw Członkowskich. Działania te są nieobligatoryjne, ale w przypadku ich wystąpienia w ramach przedsięwzięcia inwestycyjnego zgłoszonego we wniosku o dofinansowanie, są kwalifikowane do wysokości nieprzekraczającej 5% sumy kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia,
 - e) koszty związane z wartościami niematerialnymi i prawnymi kwalifikuje się do wysokości nieprzekraczającej 7% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia;
- 3) Podatek od towarów i usług (VAT) jest kosztem kwalifikowanym tylko wówczas, gdy jest on faktycznie i ostatecznie ponoszony przez ostatecznego odbiorcę wsparcia, a ostateczny odbiorca wsparcia nie ma prawnej możliwości odliczenia podatku naliczonego od podatku należnego w jakiegokolwiek części, zgodnie z przepisami ustawy o podatku od towarów i usług. Podatek VAT, który można odliczyć, nie może być uznany za kwalifikowany, nawet jeżeli nie został faktycznie odzyskany przez ostatecznego odbiorcę wsparcia. Oznacza to, że w przypadkach, gdy ostateczny odbiorca wsparcia może odliczyć podatek VAT, ale rezygnuje z tej możliwości, podatek VAT nie jest kosztem kwalifikowanym.

7. Formy i warunki udzielania dofinansowania

7.1 Formy dofinansowania

- 1) Dotacja udzielana ze środków EFRR, zwana dalej „dotacją IF”.
- 2) Pożyczka na warunkach preferencyjnych ze środków EFRR, zwana dalej „pożyczką IF”.
- 3) Pożyczka udzielana na warunkach rynkowych ze środków krajowych NFOŚiGW, zwana dalej „pożyczką NFOŚiGW”.

7.2 Intensywność dofinansowania

Szczegółowe warunki w zakresie intensywności dofinansowania przedstawione zostały w ust. 7.3 Warunki dofinansowania poniżej.

7.3 Warunki dofinansowania

Finansowanie przedsięwzięć w ramach przedmiotowego programu priorytetowego, z wykorzystaniem instrumentu finansowego w rozumieniu art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (Dz.U. 2022 r. poz. 1079, z późn. zm.), w tym na podstawie art. 2 pkt 16 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej, oznacza formę wsparcia udzielanego w ramach struktury, z wykorzystaniem której produkty finansowe są dostarczane ostatecznym odbiorcom wsparcia.

Lp.	Warunki finansowania	Dotacja IF	Pożyczka IF	Pożyczka NFOŚiGW
1	Rodzaj dofinansowania	Dotacja	Pożyczka preferencyjna	Pożyczka na warunkach rynkowych (nie stanowi pomocy publicznej)
2	Intensywność dofinansowania	<ul style="list-style-type: none">• do 39,06% kosztów kwalifikowanych• w przypadku projektów w formule „project finance” - do 33,19% kosztów kwalifikowanych	<ul style="list-style-type: none">• co najmniej 40,65% kosztów kwalifikowanych;• w przypadku projektów w formule „project finance” - co najmniej 34,56% kosztów kwalifikowanych	<ul style="list-style-type: none">• 20,29% kosztów kwalifikowanych;• w przypadku projektów w formule „project finance” - 17,25% kosztów kwalifikowanych
3	Umorzenie	nd	brak	brak
4	Oprocentowanie pożyczki	nd	0%	oprocentowanie na poziomie stopy referencyjnej ustalonej zgodnie z Komunikatem Komisji Europejskiej w sprawie zmiany metody ustalania stóp referencyjnych i dyskontowych (Dz. Urz. UE C 14, 19.01.2008, str.6) odsetki z tytułu oprocentowania spłacane na bieżąco w

				okresach kwartalnych, pierwsza spłata na koniec kwartału kalendarzowego, następującego po kwartale, w którym wypłacono pierwszą transzę środków.
5	Okres finansowania	nd	nie dłużej niż 15 lat liczone od daty planowanej wypłaty pierwszej transzy pożyczki do daty spłaty ostatniej raty kapitałowej	nie dłużej niż 15 lat liczone od daty planowanej wypłaty pierwszej transzy pożyczki do daty spłaty ostatniej raty kapitałowej
6	Karencja w spłacie rat kapitałowych	nd	do 12 miesięcy liczone od daty zakończenia projektu (daty zakończenia kwalifikowania wydatków)	do 12 miesięcy liczone od daty zakończenia projektu (daty zakończenia kwalifikowania wydatków)

Obligatoryjne jest finansowanie przedsięwzięcia w formie pożyczki IF, dotacji IF i pożyczki NFOŚiGW obejmujących łącznie 100 % kosztów kwalifikowanych. Dotacja IF udzielona ze środków EFRR nie może przekroczyć 49% łącznej kwoty dofinansowania ze środków EFRR. Zakłada się proporcjonalne finansowanie projektu, tj. 79,71% kosztów kwalifikowanych ze środków EFRR oraz 20,29% ze środków NFOŚiGW.

Na poziomie Regulaminu naboru mogą zostać wprowadzone maksymalne limity dofinansowania dla jednego przedsięwzięcia.

W przypadku przedsięwzięć realizowanych w formule "project finance" obligatoryjne jest finansowanie przedsięwzięcia w formie pożyczki IF, dotacji IF i pożyczki NFOŚiGW obejmujących łącznie 85 % kosztów kwalifikowanych. Dla pozostałych 15 % kosztów kwalifikowanych obowiązuje wymóg udziału środków własnych odbiorcy ostatecznego wsparcia (z zastrzeżeniem, że środki własne nie obejmują: kredytów bankowych, emisji obligacji, pożyczek właścicielskich, pożyczek udzielonych przez inne podmioty itp.), wniesionych w postaci udziału kapitału zakładowego pokrytego wkładem pieniężnym.

Przedsięwzięcie realizowane w formule „project finance” oznacza przedsięwzięcie realizowane przez podmiot:

- utworzony specjalnie w celu realizacji przedsięwzięcia, który nie rozpoczął jeszcze prowadzenia działalności operacyjnej, lub
- który prowadzi działalność operacyjną krócej niż 3 pełne lata obrotowe, lub
- który prowadzi obecnie działalność gospodarczą, ale w innej dziedzinie niż charakter przedsięwzięcia zgłoszonego we wniosku o dofinansowanie - szczególnie w przypadku, kiedy skala prowadzonej dotychczasowej działalności podmiotu nie gwarantuje ewentualnego zwrotu środków w przypadku niepowodzenia realizacji przedsięwzięcia.

W przypadku pożyczek na warunkach rynkowych udzielanych ostatecznemu odbiorcy wsparcia będącemu spółką nowoutworzoną lub specjalnego przeznaczenia, dla której nie można określić ratingu na podstawie danych finansowych dotyczących jego dotychczasowej działalności, przyjmowany jest rating najniższy. Jeżeli podmiot dominujący wobec odbiorcy ostatecznego wsparcia udziela pełnej, bezwarunkowej i płatnej na pierwsze żądanie gwarancji spłaty pożyczki, wówczas może być zastosowane

oprocentowanie wynikające z ratingu, o którym mowa w ww. Komunikacie Komisji Europejskiej, o jedną kategorię niższego od kategorii ratingu właściwego dla podmiotu dominującego.

W przypadku przedsięwzięć realizowanych w formule „project finance” wypłata dofinansowania może być uzależniona od spełnienia dodatkowych warunków, np.: wydatkowanie środków własnych w pierwszej kolejności, brak wypłat zaliczkowych.

W przypadku, gdy dofinansowanie stanowi pomoc publiczną, będzie udzielane zgodnie z warunkami określonymi w:

- rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 22 listopada 2023 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w obszarze energetyki i środowiska w ramach programu „Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027 (Dz. U. poz. 2557) – w zakresie pomocy przeznaczonej na źródła wysokosprawnej kogeneracji i/lub magazyn energii.
- rozporządzeniu Komisji (UE) 2023/2831 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis – w zakresie pomocy przeznaczonej na działania, o których mowa w ust. 6 pkt 2 lit. d.

Udzielone dofinansowanie podlegać będzie zabezpieczeniu. Rekomendowany pakiet zabezpieczeń zależeć będzie od wyniku końcowej oceny wniosku o dofinansowanie i zidentyfikowanych ryzyk. Zastosowane mogą być wszystkie prawnie dopuszczalne zabezpieczenia (pojedynczo lub łącznie).

7.4 Beneficjenci

Beneficjentami wsparcia, definiowanymi jako **ostateczni odbiorcy wsparcia**, będą: Przedsiębiorcy, jednostki samorządu terytorialnego oraz działające w ich imieniu jednostki organizacyjne, podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego nie będące przedsiębiorcami, spółdzielnie mieszkaniowe. Zakres podmiotowy wsparcia może zostać ograniczony w dokumentacji naborowej.

7.5 Rodzaje przedsięwzięć

Wspierane będą przedsięwzięcia z zakresu interwencji wskazanej w Programie Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021 – 2027, tj.: 055- Źródła wysokosprawnej kogeneracji o mocy powyżej 50 kWe i/lub z magazynem energii. Magazyn energii cieplnej/elektrycznej będzie czerpał kod właściwy dla instalacji, przy której będzie pracował.

W ramach programu priorytetowego dofinansowywane będą przedsięwzięcia dotyczące budowy/rozbudowy jednostek wytwórczych pracujących w warunkach wysokosprawnej kogeneracji, w tym także produkcji energii elektrycznej, ciepła i chłodu w procesie trigeneracji). Wspierana będzie również budowa magazynów energii cieplnej/elektrycznej przyczyniających się do integracji energii z OZE. Zakres przedmiotowy wsparcia może zostać ograniczony w dokumentacji naborowej.

Wsparcie dedykowane jest jednostkom wytwórczym pracującym w warunkach wysokosprawnej kogeneracji opartej o OZE, tj. wykorzystujących biomasę (z wyłączeniem biomasy pochodzącej z produkcji leśnej)¹, biogaz (za wyjątkiem gazu ze zgazowania biomasy leśnej) lub biometan. Nie będą wspierane jednostki wytwórcze wykorzystujące paliwa kopalne a także instalacje termicznego przekształcania odpadów lub innych paliw alternatywnych wytworzonych z odpadów komunalnych.

W przypadku projektów wykorzystujących biogaz w instalacjach o całkowitej nominalnej mocy cieplnej co najmniej 2 MW lub stałe paliwa z biomasy w instalacjach o całkowitej nominalnej mocy cieplnej co najmniej 7,5 MW, jako źródło wytwarzania energii odnawialnej elektrycznej niezbędne będzie spełnienie kryteriów zrównoważonego rozwoju zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)

¹ Definicja biomasy leśnej na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 – biomasa, pkt 2b – biomasa leśna Dz. U. 2025 poz. 303 ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych

2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmienioną dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2413 z dnia 18 października 2023 r. zmieniającą dyrektywę (UE) 2018/2001, rozporządzenie (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylającą dyrektywę Rady (UE) 2015/652.

Budowa magazynu energii elektrycznej i ciepła będzie stanowiła dodatkowy (nieobowiązkowy) element projektu, pod warunkiem zintegrowania magazynu z budowanym źródłem wytwórczym pracującym w warunkach wysokosprawnej kogeneracji. Wsparcie dla magazynów energii elektrycznej i ciepła będzie możliwe w zakresie dopuszczonym przepisami dotyczącymi pomocy publicznej.

W ramach przedsięwzięć inwestycyjnych możliwe jest sfinansowanie wydatków na działania edukacyjne w zakresie podnoszenia świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz/lub na współpracę, w tym wymianę wiedzy i doświadczeń oraz konsultacje, z partnerami z innych Państw Członkowskich, kandydujących lub stowarzyszonych, pod warunkiem, że będzie to bezpośrednio związane z realizowanym przedsięwzięciem.

8. Szczegółowe kryteria wyboru przedsięwzięć

Przewiduje się konkurencyjny sposób wyboru projektów.

Projekty oceniane będą za pomocą kryteriów horyzontalnych dla Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021 – 2027 oraz kryteriów specyficznych dla ostatecznych odbiorców wsparcia w formie Instrumentów Finansowych FEnIKS 2021-2027, Działanie 02.01 Infrastruktura ciepłownicza - **Źródła wysokosprawnej kogeneracji**.

Kryteria horyzontalne jak i specyficzne składają się z grupy kryteriów obligatoryjnych oraz rankingujących. Kryteria obligatoryjne oceniane będą zerojedynkowo (możliwa ocena TAK/NIE, a w uzasadnionych przypadkach NIE DOTYCZY). Kryteria rankingujące są kryteriami punktowymi. Minimalny próg wymagany dla pozytywnej oceny zostanie określony na poziomie Regulaminu naboru.

Szczegółowe kryteria horyzontalne i specyficzne wraz ze sposobem oceny określone zostały w załącznikach do niniejszego programu priorytetowego:

- Załącznik nr 1 „Metodyka i horyzontalne kryteria wyboru projektów dla Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021-2027 (FEnIKS)”
- Załącznik nr 2 „Specyficzne kryteria wyboru projektów” FEnIKS 2021-2027, Działanie 02.01 Infrastruktura ciepłownicza - **Źródła wysokosprawnej kogeneracji**.

9. Postanowienia dodatkowe

- 1) Obowiązkowym załącznikiem do wniosku o dofinansowanie jest Studium Wykonalności wraz z aktywnym modelem finansowym opracowane wg instrukcji umieszczonej w pomocy kontekstowej Generatora Wniosków o Dofinansowanie (GWD) oraz zgodnie z „Instrukcją sporządzania Studium Wykonalności dla przedsięwzięcia ubiegającego się o dofinansowanie ze środków NFOŚiGW”.
- 2) Do niniejszego programu priorytetowego w zakresie dofinansowania ze środków NFOŚiGW mają zastosowanie „Zasady udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” a w zakresie finansowania ze środków EFRR mają zastosowanie odpowiednio „Zasady udzielania dofinansowania ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej” z uwzględnieniem Strategii Inwestycyjnej z Elementami Biznes planu w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027, Priorytet FENX.02 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Działanie FENX.02.01 Infrastruktura ciepłownicza (stanowiącej załącznik do „Umowy o Finansowaniu Instrumentu Finansowego w formie Funduszu Szczegółowego w ramach Działania FENX.02.01 Infrastruktura ciepłownicza w ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę,

Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) w obszarze Priorytetu FENX.02 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego”).